

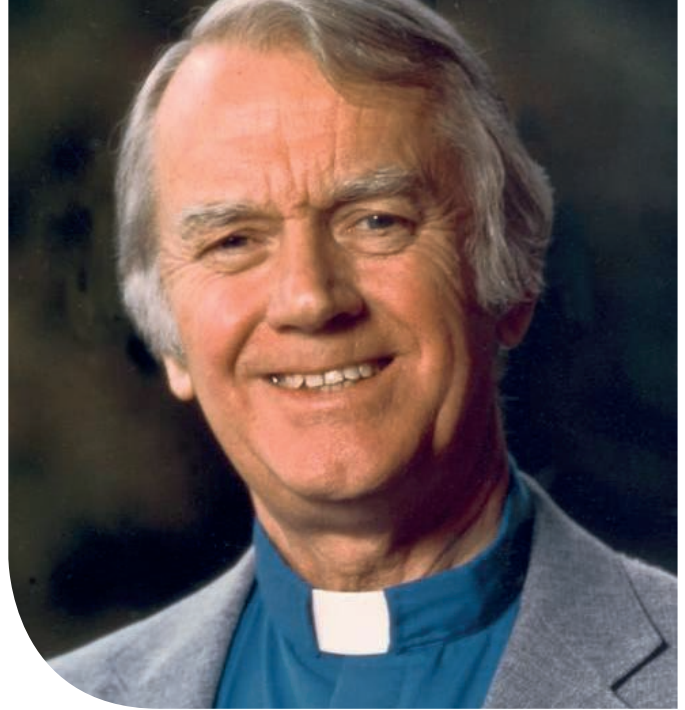

Dennis Bennett

• door Peter van Beugen

en de charismatische beweging

OP EEN VROEGE MAANDAGMORGEN IN 1959 IN VAN NUYS, EEN VOORSTADJE VAN LOS ANGELES, KOMT DE JONGE PRIESTER FRANK OP BEZOEK BIJ ZIJN COLLEGA DENNIS BENNETT. FRANK: 'ER IS EEN ECHTPAAR BIJ ONS IN DE KERK DAT SINDS EEN PAAR MAANDEN LETTERLIJK ÁLLE SAMENKOMSTEN BEZOEKT'. DENNIS: 'HMHMM?' FRANK: 'ZE ZIEN ER ALLEBEI ERG GELUKKIG UIT'. DENNIS: 'HMHMM?' FRANK: 'TOEN IK VROEG WAT ER MET ZE WAS GEBEURD ZEIDEN ZE DAT ZE ZIJN GEDOOPT IN DE HEILIGE GEEST'. 'ZE ZIJN GE-WÁT...?!' PROESTTE DENNIS UIT. 'JA' ANTWOORDT FRANK, 'EN ZE ZEGGEN DAT ZE IN TALEN SPREKEN'. STILTE... 'NOU JA, ER ZIJN WEL MEER MENSEN IN DE WAR DE LAATSTE TIJD' ANTWOORDT DENNIS. 'WAAROM VRAAG JE NIET OF ZE RUSTIG AAN DOEN, OF GEWOON VERTREKKEN?' 'HET PUNT IS' ZEGT FRANK, 'ZE ZIJN VERDER NIET STOREND, INTEGENDDEEL, ZE ZIJN BEHULPZAAM, ALTIJD OPGEWEKT, EN ZE GEVEN ZELFS HUN TIENDEN. ZOU JIJ NIET EENS MET ZE WILLEN PRATEN?' DENNIS: 'GEEN DENKEN AAN'.

In onze kerkhistorische reeks komen deze keer een aantal mensen aan bod die een belangrijke rol hebben gespeeld in de pinksterbeweging en de charismatische beweging. Hoe men ook over deze bewegingen denkt, de invloed ervan is bijzonder groot. Daarom willen we er ook in Focus aandacht aan besteden

Dennis Bennet (1917 – 1991) werd geboren in Engeland en verhuisde op 9-jarige leeftijd met zijn ouders naar Californië, Amerika. Hij was de zoon van een dominee en groeide op in de Episcopale kerk. De Episcopale kerk is een mainstream orthodox protestants kerkgenootschap waar in de naoorlogse jaren het modernisme, humanisme en rationalisme hoogtij vierden. De Bijbel was een interessant boek, maar het geloof was dood. In zijn jeugd had hij spaarzame ervaringen gehad waarin het evangelie tot hem doordrong, maar het was 'als een lichtflits, die gedooft was voor je haar kon grijpen'. Zo had hij op 12-jarige leeftijd zijn hand opgestoken tijdens een evangelisatie-dienst en las hij op 20-jarige leeftijd een boek over geloofshelden, maar tijdens zijn theologische studie groeide zijn kennis maar doofde zijn geloof. In 1951 aanvaardde hij een aanstelling in een Episcopale kerk. Hij beleed het geloof, maar voelde vanbinnen soms de droogte en honger waarvan hij niet wist hoe die te vullen.

Getuigenis

Drie weken na Franks bezoek zit Dennis met zijn vrouw Elberta op een veranda te praten met Frank en 'zijn echtpaar' John en Joan. Zij waren nominale christenen toen ze een bidstond van vrienden bezochten. Daar hoorden ze Bud, een andere bezoeker, vertellen over de zekerheid en de blijdschap van zijn geloof. Ze vroegen hem of ze ook konden hebben wat hij heeft. Bud bad ter plekke voor hen en ze werden geboren tot nieuw leven. Toen Dennis later die avond naar huis reed, zei zijn vrouw tegen hem *'I don't know what these people have, but I want it!'* Hier begon de zoektocht van een theoloog die een ontmoeting had gehad met mensen die God kenden. Hij wist dat het licht, dat vroeger een paar keer in zijn ziel had geschinen, opnieuw doorbrak, en met een kracht als nooit tevoren.

Bekering

Dennis begon opnieuw het Nieuwe Testament te lezen. In de praktijk van de Episcopale kerk werd bij de bevestiging gebeden 'vermeerder in de Heilige Geest', maar wat betekenden die woorden eigenlijk? En in het ambt van de instructies staat: 'de kerk voorziet in de oplegging van handen, of bevestiging, waar ik, na het vernieuwen van de beloften en eden van mijn doop en de verklaring van mijn trouw en wijding aan Christus als mijn Meester, de versterkende gaven van de Heilige Geest ontvang'. Het was tot nu toe een formule geweest, maar plotseling begonnen de let-

ters te bewegen. Betekende dit dat we moesten verwachten dat mensen net zo duidelijk werden gevuld met de kracht van God als in het Nieuwe Testament? Bennett ontdekte dat het Nieuwe Testament, het Book of Common Prayers, maar ook de geschriften van de vroege kerkvaders en zelfs zijn theologieboeken en zijn liedboek vol stonden met verwijzingen naar het werk van de Heilige Geest, maar hij had het nooit opgemerkt! Hoe was het mogelijk dat deze leken John en Joan hem daarin nu moesten onderwijzen? Het waren eenvoudige ‘fundamentalisten’, die gewoon iedere bladzijde van de Bijbel letterlijk en voor waar namen.

In de weken die volgden, voelde Dennis zich als een gast die met enige achterdocht om een tafel vol met lekkernijen heen draaide, terwijl de andere gasten zich tegoed deden aan het eten. Hij verlangde naar dat wat anderen hadden, en voelde tegelijk een mengeling van weerstand en trots om de stap te zetten en zich er werkelijk naar uit te strekken. Tenslotte besloot hij op een zaterdagavond opnieuw John en Joan te bezoeken. Hij liet voor zich bidden onder oplegging van handen, sprak zelf een gebed uit en begon na ongeveer 20 minuten in een voor hem nieuwe taal te bidden. Het was niet emotioneel, maar vrij en ongedwongen. Het klonk niet als gebrabbel, maar als een taal, met verbuigingen en zinsbouw. In de weken die volgden merkte Bennett dat zijn blijdschap in het geloof groeide en dat de Bijbel opnieuw tot hem begon te spreken. In zijn pastorale praktijk namen gesprekken de wending naar vragen als ‘Ken je God werkelijk? Heb je Jezus bewust aangenomen als Heer van je leven?’ En voor het eerst eindigde zijn consult niet in een psychotherapeutisch advies, maar in een gebed voor de gelovige om Jezus aan te nemen en om gevuld te worden met Zijn Geest.

Nieuw leven

De verandering in zijn leven had zijn uitwerking in zijn omgeving. De mensen in de gemeente begonnen gebeds-avonden te hebben. Voorheen zou dit voor hen net zo aantrekkelijk hebben geklonken als een begrafenis, maar nu waren het levendige gebeurtenissen. Ze ontdekten een nieuwe ervaring, zoals het samen God grootmaken en prijzen. Het samen zingen van eenvoudige liederen kon wel een uur doorgaan. Alle formaliteit en afstandelijkheid maakte plaats voor eenvoud van hart en blijdschap. Voor het eerst ervoer men dat God een profetisch woord door-gaf voor de bemoediging van medegelovigen. De avonden duurden tot ver na middernacht, maar de dag erna waren de gelovigen verfrist in plaats van vermoeid. Het meest indrukwekkende, schreef Bennet later, was om te zien dat de levens van de mensen totaal veranderden. De liefde van God werd zichtbaar en tastbaar voor elkaar en voor de omgeving. Tegelijk zagen zij getuigenissen van genezing op gebed, het herstel in gebroken relaties en wonderlijke ervaringen met God.

De bom barst

De beweging sloeg over naar de jongeren en zelfs kinderen en het kon niet langer onopgemerkt blijven in de episco-paalse gemeenschap. Op 3 april 1960 besloot Dennis vanaf de kansel getuigenis te geven van de gebeurtenissen van het afgelopen half jaar en toen barstte de bom. Ongeveer 75 gelovigen getuigden van de vernieuwing die ze hadden ervaren, een grote meerderheid wist zich hiermee eigen-lijk geen raad, maar een felle oppositie kreeg de overhand in het debat. Een ouderling riep verwoed uit: ‘Gooi die

St. Luke's Episcopal Church is een voorbeeld van een traditionele kerk die ruimte biedt voor de uitoefening van de gaven van de Geest

duivelse tongensprekers eruit!' Dennis had geen keus en diezelfde ochtend legde hij zijn functie als voorganger in de gemeente neer. Cruciaal is echter dat hij besloot om niet zijn lidmaatschap van de kerk op te zeggen. Hij ontving een uitnodiging van William Fisher Lewis, bisschop van Olympia, en aanvaardde de positie – of beter gezegd uitdaging – om voorganger te worden van St. Luke's, een kleine gemeente in een wat verouderd, om niet te zeggen kwijnend, voorstadsje van Seattle.

Verandering van binnenuit

In St Luke's hoopten de Bennetts even op adem te kunnen komen van de gebeurtenissen van de afgelopen maanden, maar het nieuws uit Los Angeles volgde Bennett en al snel zat Dennis in een huiskamer met negen geïnteresseerden, die wilden weten wat daar was gebeurd. Enkele weken later kregen ze bezoek van pastor Wilkers uit Chicago die dezelfde ervaringen had gehad als Bennett en die alle bezoekers - inclusief Bennett - overrompelde met de vraag of zij óók de Heilige Geest wilden ontvangen. Ieder persoonlijk ontving gebed en begon – net als destijds Bennett - in nieuwe talen te spreken. Het getuigenis in St Luke's groeide. Gemeenteleden kregen profetische woorden, er ontstond een bediening naar kansarme groepen in de stad, gebeden werden wonderlijk verhoord en zieken werden genezen. De opwekking breidde zich uit naar andere gemeenten in de stad en Dennis Bennett diende steeds vaker in andere steden en kerken in het westen van de Verenigde Staten. Tegelijk was bij zijn vrouw een ziekte vastgesteld waarvan zij niet genas en zij overleed in de zomer van 1963.

In 1965 reisde Bennett opnieuw naar Engeland en hier ontmoette hij David du Plessis – over wie later meer. Deze moedigde Bennett aan om zijn bediening voort te zetten. Eerder dat jaar was Bennett hertrouwd met Rita Reed en zij zouden samen in de jaren daarna vele reizen maken in Amerika, Europa en Azië. In 1973 stichtte hij de Episcopal Renewal Ministries en in 1983 gaf hij zijn ambt in de kerk op en was sindsdien betrokken bij de Christian Renewal Ministries. Bennett overleed op 1 november 1991 in Seattle.

Betekenis

De keuze die Bennett maakte om zijn werk voort te zetten binnen de Episcopale kerk blijkt van cruciaal belang te zijn geweest voor de groei van de charismatische beweging. In vroeger tijden zouden personen als Bennett uit de kerk zijn gestapt en lid zijn geworden van een pinkstergemeente. Pinksterkerken en traditionele kerken leidden een gescheiden leven en de kloof tussen beide tradities leek onoverbrugbaar. In de eerste decennia van de 20^e eeuw was de groei van de pinksterbeweging gestokt. Er was veel tegenstand, zelfs openlijke vijandschap van de gevestigde kerken. Diensten werden verstoord en kerken vernield. Het spreken in tongen werd stelselmatig toegeschreven aan de duivel en de theoloog G.C. Campbell noemde het Pentecostalisme 'het laatste braaksels van satan'. Door de bediening van Bennett in de traditionele kerken verbreidde het charismatische gedachtegoed zich nu binnen de kerkmuren en werden andere voorgangers aangemoedigd om met vrijmoedigheid te spreken over de persoon en het werk van de Heilige Geest en om in

samenkomsten ruimte te bieden voor de uitoefening van gaven. Deze ontwikkeling heeft bijgedragen aan de spectaculaire groei van het charismatisch christendom. Waren er na de Tweede Wereldoorlog enkele tientallen miljoenen pinkstergelovigen, tegen het einde van de 20^e eeuw was het aantal pinkster- en charismatische gelovigen gegroeid tot bijna een half miljard, of bijna 10% van de wereldbevolking!

De groei van de charismatische kerken ging zo gelijk op met die van de traditionele pinksterkerken. Door de algemeen toegenomen welvaart waren pinkstergroepen in staat eigen kerkgebouwen te kopen en er stond een nieuwe groep voorgangers op uit de middenklasse waardoor de beweging uit haar isolement raakte. Een tot dan toe tamelijk onbekende - en ook onbesproken - evangelist, Oral Roberts, startte een wekelijks televisieprogramma dat miljoenen kijkers trok en stichtte in 1965 de Oral Roberts University, de eerste theologische faculteit die geënt was op de inzichten van de pinksterbeweging. Roberts verbaasde de wereld door in 1968 de overstap te maken van een Pinksterkerk naar de Methodistenkerk, wat symbool stond voor een nieuwe acceptatie van de pentecostals in Amerika. Merkwaardig genoeg breidde de charismatische beweging zich vooral uit binnen de traditionele kerken zoals Anglicanen, Lutheranen, Katholieken en minder of niet in de evangelische en non-denominatiele kerken. Een belangrijke moderator in deze ontwikkeling was de Zuid-Afrikaan David du Plessis, wiens naam we al even zagen voorbijkomen.

David du Plessis

Du Plessis werd geboren op 7 februari 1905 in Twenty-four Rivers, een plekje in de buurt van Kaapstad, Zuid-Afrika. Zijn vader was boer en stamde uit een voorgeslacht van de Hugenoten. Het gezin was kerkelijk, en iedere ochtend werden op de boerderij samenkomsten gehouden met de familie, knechten, arbeiders en bezoekers. Ze behoorden tot de Nederlands Gereformeerde Kerk maar kwamen in de jeugd van David onder de invloed van zendeling David Fischer. Het gezin du Plessis hielp hem een zendingspost op te zetten in Ladybrand voor zending onder de Basuto. Als tiener werd David getroffen door het geloof van de zwarte Afrikanen. Ze waren analfabeet en arm, maar hun blijdschap in geloof, hun vertrouwen in God, de verandering in hun levens maakten hem jaloers. David kende de Bijbel en

was godsdienstig, maar deze mensen kenden Jezus! Zij namen God letterlijk op zijn Woord en kenden de vervulling met de Heilige Geest. David maakte een radicale bekering door en werd op twaalfjarige leeftijd gedoopt. Op 13-jarige leeftijd kreeg hij een visioen dat hem verlichting schonk in zijn geweten en hem toonde dat al zijn zonden waren weg-gewassen door het bloed van Golgotha. Onuitsprekelijke vreugde vulde zijn hart en in zijn poging uitdrukking te geven aan zijn blijdschap ging zijn gebed over in het spreken in een taal die David nooit eerder had gehoord, aldus Du Plessis over zijn bekeringservaring (Du Plessis:1977).

Vroege loopbaan

Op 15-jarige leeftijd zag hij een advertentie voor een baan-tje in de drukkerij van de Apostolic Faith Mission en hij kreeg toestemming van zijn ouders om daar als jongste bediende te gaan werken. Toen hij 21 was, verwisselde hij deze onbetaalde baan voor een betrekking bij de South African Railways Engineering in Pretoria. Hier ontmoette hij Anna Jacobs en ze trouwden op 13 augustus 1927 in de Upper Room, een Pinkstergemeente onder leiding van Botha Opperman. Ze besloten beide hun werk op te geven en in volkomen afhankelijkheid van de Heer te gaan leven, eerst als zendeling in Benoni en vanaf 1930 in Bethlehem in Oranje Vrijstaat. Gaandeweg kreeg David bekendheid als spreker in de omliggende gemeenten en dankzij zijn organisatietalent kreeg hij een aanstelling bij de Bethlehem Express. Hier leek hun leven zijn vaste draai te krijgen. David was naast editor van de krant actief in de Apostolic Faith Mission. In 1936 bezocht Smith Wigglesworth, een bekende Engelse voorganger, de Apostolic Faith Mission in Zuid-Afrika, en dit zou hun leven op zijn kop zetten.

Een profetie

Op een vroege morgen in 1936 - David du Plessis zat achter zijn bureau brieven te beantwoorden - stormde Wigglesworth zijn kantoor binnen. Zonder verdere begroeting vroeg hij hem om te gaan staan, drukte hem met zijn vinger tegen de muur en zei: *'de Heer heeft me naar je toegestuurd. Er zal een opwekking komen in de traditionele kerken die alles overtreft wat we tot nu toe hebben gezien. De weerstand in deze kerken zal gebroken worden en de Pinksterbeweging zal slechts klein lijken in vergelijking met het werk dat God in de oude kerken zal verrichten. En Hij gaat jou daarbij gebruiken als je nederig en trouw blijft'*.

Als tiener werd David getroffen door het geloof van de zwarte Afrikanen. Ze waren analfabeet en arm, maar hun blijdschap in het geloof, hun vertrouwen in God, de verandering in hun levens maakten hem jaloers

Weg was Wigglesworth.

Du Plessis zat verbouwereerd achter zijn bureau. De boodschap was totaal ongeloofwaardig. Het antagonisme tussen de Pinksterkerken en de traditionele kerken was in de jaren '30 op een dieptepunt en uitzichtloos. De kerken hadden steeds meer een modern evangelie omarmd en het wantrouwen tussen beide partijen was ongekend hoog. In de ogen van de Pinkstergelovigen waren deze kerken afgeschreven en God zou de Pinksterbeweging gebruiken als een laatste golf van opwekking in voorbereiding op de wederkomst van Christus! Had God zich bedacht?!

In de jaren vlak voor en na de oorlog reisde David enkele malen naar de VS en naar Europa om te helpen in de organisatie van conferenties voor de Apostolic Faith Mission. In 1948 verhuisde hij met zijn gezin naar Zürich, Zwitserland. In datzelfde jaar kreeg hij een auto-ongeluk waarvan hij wonderlijk goed en snel herstelde. Tijdens de gedwongen rustperiode ging David door een geestelijke oefening. Het was de tijd van de oprichting van de Wereldraad van Kerken - voor David een synoniem voor de antichrist - en hij bemerkte een harde en veroordelende geest over deze kerken. 'David, je kunt geen mensen dienen die je niet liefhebt'. De woorden echoden in zijn hart. Er zat veel bitterheid over de veroordeling die zijn gezin en dat van zijn ouders

hadden ondervonden toen zij van de Nederlands Gereformeerde Kerk waren overgegaan naar de Apostolic Faith Mission. Deze kerken dwaalden en weerstonden God.

Du Plessis en de Wereldraad van Kerken

In 1952 las hij een artikel in de krant van de hand van John Mackay, voorzitter van de theologische faculteit van de Presbyteriaanse kerk, dat uitzonderlijk mild oordeelde over de Pinksterbeweging. David besloot hem te bellen en te bedanken voor zijn vriendelijke woorden. Het gesprek eindigde in een uitnodiging aan David om te komen spreken in ... het hoofdkantoor van de Wereldraad van Kerken in New York! Later in datzelfde jaar hield hij als gast een toespraak voor 210 gedelegeerden op een concilie van de Wereldraad in Duitsland en werd getroffen door de oprechte belangstelling die velen hadden voor zijn boodschap. Er ontstonden warme vriendschappen met voorgangers in traditionele kerken en deuren gingen voor hem open om in kerken en in seminars te spreken over de Heilige Geest en het spreken in talen. In 1961 kreeg du Plessis een uitnodiging om in Rome te komen spreken en had een ontmoeting in het Vaticaan met kardinaal Bea. Het gesprek resulteerde in een uitnodiging om als gast deel te nemen aan het tweede Vaticaanse Concilie.

De slottekst van dit concilie omvat de paragraaf: 'ieder zijn

David du Plessis woonde als enige
charismatisch christen het
Tweede Vaticaanse Concilie bij

gaven uitdelend zoals Hij dat wil verspreidt de Geest onder de gelovigen van elke rang ook bijzondere genaden, die hen geschikt en bereid maken om allerlei taken te verrichten... deze charismatische gaven [...] moeten we met dankbaarheid en vertroosting aanvaarden'. Paus Paulus VI besloot zijn kersttoespraak in 1973 met de woorden 'de adem van de Geest is in de kerk slapende krachten komen opwekken, verborgen charismatische gaven komen verwekken om die Geest van levenskracht en vreugde uit te spreiden, die in alle perioden van de geschiedenis de jeugd en de actualiteit van de kerk bepaalt'.

Is David du Plessis in evangelische kringen een tamelijk onbekend figuur, voor de ontwikkeling van het charismatisch christendom kan zijn betekenis nauwelijks worden overschat.

Nederland

In een vorig artikel (van Beugen:2018) hebben we al kort stil gestaan bij de betekenis van de internationale ontwikkelingen voor de situatie in Nederland en de rol die Johannes de Heer daarin speelde. Ik grijp nu terug op een tijdgenoot van hem die een meer vooraanstaande rol zou gaan

spelen in de Pinksterbeweging.

Gerrit Polman (1868 – 1932) was van huis uit Nederlands Hervormd, net als Johannes de Heer, en kwam op 20-jarige leeftijd tot bekering en sloot zich aan bij het Leger des Heils.

Het blijkt dat deze pas ontstane beweging de vruchtbare grond vormde waarin het zaad van de pinksterbeweging zou vallen, net zoals de heiligingsbeweging dat in Amerika was geweest. Het Leger des Heils voert een vlag met daarin bloed en vuur, dat enerzijds verwijst naar het verzoenend bloed van Christus en anderzijds naar de vurige doop met de Heilige Geest. De blauwe rand symboliseert de heiligmaking. In hun samenkomsten vond men elementen als handengeklap, het hardop bidden, het roepen van 'halleluja' of 'prijs de Heer', prediking door vrouwen, blij zingen op populaire wijsjes en het gebruik van muziekinstrumenten, die later ook de Pinksterbeweging zouden kenmerken. Ook in geestelijk opzicht bleek het Leger des Heils een voorloper van de Pinksterbeweging, zoals tot uiting komt uit een lied van de generaal *himself*, William Booth:

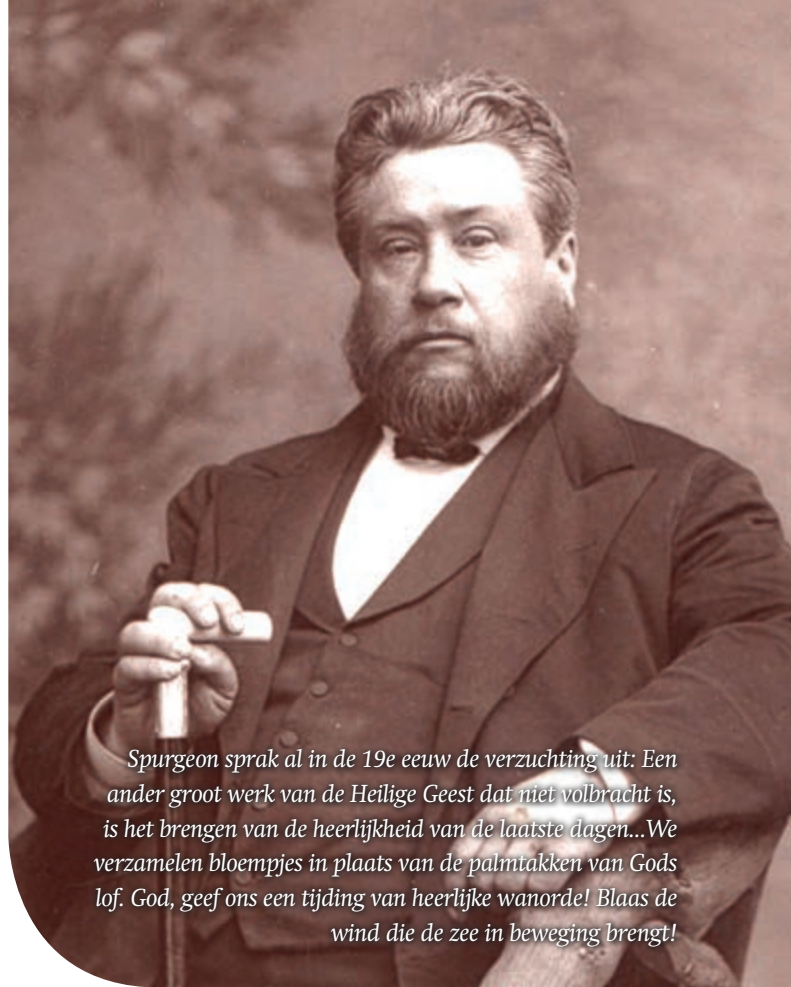
*Gij Christus eeuw 'ge levensvlam, zend het vuur, zend het vuur!
Wij eren U o goddelijk Lam, zend het vuur, zend het vuur!
Vervul ons met uw Heil 'ge Geest, als op het eerste pinksterfeest
O doop uw volk dat Gode vreest, zend het vuur, zend het vuur!*

*Ons hart verlangt naar vuur en kracht, zend het vuur, zend het vuur!
Naar Geestesgaven, liefdemacht, zend het vuur, zend het vuur!
Opdat wij sterk zijn en vol moed, opdat wij leven tot uw eer
Ja schenk ons uwe kracht o Heer, Zend het vuur, zend het vuur!*

Samen met zijn vrouw begon Polman in 1906 een gebeds-kring in Amsterdam, waarin een sterk verlangen naar meer van de Heilige Heest centraal stond. In 1907 werd zijn vrouw krachtig aangeraakt door de Heilige Geest en een jaar later overkwam Gerrit hetzelfde. In 1908 begon hij met de uitgave van het blad *Spade Regen*. De titel van het blad verwijst naar de vroege en de late regen waarover Jakobus spreekt in Jak.5:7; - in de eindtijd, waarin de laatste oogst wordt binnengehaald, zal God een tweede 'uitstorting' van zijn Geest geven, aangeduid als de Late regen. Mede door de arbeid van Polman ontstonden er Pinksterkerken in o.a. Haarlem, Leeuwarden, Sneek, Terschelling, Zwolle, Heerlen, Rotterdam, Leiden, Den Haag, Hilversum, Gouda, Utrecht en Groningen. In de jaren '30 stagneerde de groei van de Pinksterbeweging in Nederland op ca. 2000 leden.

In de na-oorlogse jaren bliezen een aantal gebeurtenissen de ontwikkeling nieuw leven in.

Ten eerste was er de komst van een nieuwe generatie healing-evangelists uit Amerika. De bekendste hiervan in Nederland is Tommy L. Osborn. Samen met zijn vrouw had hij sinds 1946 als evangelist in India gediend en was enigszins ontmoedigd teruggekeerd naar de Verenigde Staten. Hier kwam hij in aanraking met de tekenen en wonderen die daar gebeurden en hij zag daarin de sleutel om de volken te bereiken die verloren gaan zonder Christus. In 1953 stichtte hij de *Association for Native Evangelism* die erop gericht was om door 'co-evangelism' mensen te bemoedigen om in hun eigen taal en volk het evangelie te gaan brengen. In 1958 hield Osborn vijf openluchtcampagnes op het Malieveld in Den Haag die meer dan honderdduizend belangstellenden trokken. Zijn bediening riep verdeelde reacties op, maar zette veel mensen in beweging.

Spurgeon sprak al in de 19e eeuw de verzuchting uit: Een ander groot werk van de Heilige Geest dat niet volbracht is, is het brengen van de heerlijkheid van de laatste dagen...We verzamelen bloempjes in plaats van de palmtakken van Gods lof. God, geef ons een tijdje van heerlijke wanorde! Blaas de wind die de zee in beweging brengt!

Ten tweede ontstonden er nieuwe stromingen als 'Kracht van Omhoog', maar vooral de stichting 'Stromen van kracht'. Zij is de voorloper van de Stichting Opwekking, destijds onder leiding van Karel Hoekendijk (1904-1987). Hoekendijk had zelf een vernieuwing in zijn geloofsleven meegemaakt nadat hij 1953 werd genezen van een ernstige ziekte en zette zich onvermoeid in voor de verbreiding van het evangelie.

Ten derde ontstond na het bezoek van coryfee David Wilkerson, schrijver van het boek 'Het kruis in de asfaltjungle', het werk van *Teen Challenge* en openden de koffiebars hun deuren in de steden en dorpen.

Last but not least was er de toestroom van gelovigen uit Nederlands-Indië, waar o.a. door de arbeid van Margot Alt (1883-1962) een krachtige Pinksterbeweging was ontstaan. Haar indrukwekkende levensverhaal is omschreven in haar biografie (van der Laan: 2016), maar ook prachtig samengevat in het voorwoord van de liedbundel *Glorie-klokken* die zij heeft samengesteld, en die samen met de

bundel van Johannes de Heer veelvuldig werd gebruikt in de Pinksterbeweging tot de opkomst van de liedbundel Opwekking. Alt vertaalde en verzamelde niet alleen liederen, maar arrangeerde ook teksten waarin ze uiting gaf aan de ervaring en het geloof dat zij had gevonden:

*O, die zaal'ge vreugd, in dat heilig uur,
toen 'k gedoopt werd met Gods Geest,
en 'k in nieuwe tongen mijn Heiland prees
op dat heilig Pinksterfeest.*

*Toen de kracht Gods op mij viel,
kwam er blijdschap in mijn ziel.
Ied're schaduw week voor 't gouden licht,
toen de kracht Gods op mij viel.*

*Zijt gij aangejord tot Gods heil'ge dienst
met de waap'nen van zijn kracht?
Overwinnaar is slechts dat kind van God
dat bekleed is met Gods macht.*

Volgens een schatting van Krol waren er in 1983 in Nederland ca. 83.000 pinkstergelovigen (van der Laan:1995). Huib Zegwaart (Zegwaart:2003) schatte in 2003 het aantal pinkster- en charismatische gelovigen tezamen in Nederland op 200.000. Dat laatste aantal groeide sindsdien zienderogen, niet alleen door activiteiten van de Charismatische Werkgroep Nederland en het Evangelische Werkverband, maar ook door de aantrekkingskracht van evenementen van de stichting Opwekking, New Wine en Vrij Zijn. Kenmerken van de nieuw ontstane pinkster- en charismatische kerken zijn o.a.: nadruk op zaken als blijdschap en spontaniteit in de aanbidding, vernieuwd ontzag voor de heiligheid en grootheid van God, een levende verwachting van een rechtstreeks spreken en handelen van God in ons leven, een prediking van radicale bekering en levensheiliging. De diensten worden gekenmerkt door een mondelinge liturgie met ruimte voor participatie, verhalende theologie met ruimte voor getuigenissen en waardering voor profetie, dromen en visioenen. De eenvoud van het geloof sluit aan bij de belevingswereld van niet theologisch opgeleide of onderlegde gelovigen. Men strekt zich uit naar de gaven

van de Geest, waartoe behoren het spreken in talen en een bediening van genezing, al zullen veel charismatische gelovigen daarin gematigde standpunten innemen.

We zien in deze beweging een vervulling van een verlangen dat Spurgeon (1834-1892) lang geleden uitsprak (Spurgeon:2006): *Een ander groot werk van de Heilige Geest dat niet volbracht is, is het brengen van de heerlijkheid van de laatste dagen. Ik weet niet hoe – maar de Heilige Geest zal uitgestort worden op een andere manier dan heden. De dienstknechten gaan maar door met preken, preken, preken, en er wordt weinig mee bereikt. Ik hoop dat een nieuw tijdperk voor ons aanbreekt, waarin de Heilige Geest beter over ons wordt uitgegoten [...]. Helaas zijn wij veel van de Heilige Geest en van de vreugde en blijdschap kwijtgeraakt die zijn tegenwoordigheid brengt, en wij hebben ons verzoend met onze 'fatsoenlijke' apathie. We verzamelen bloempjes in plaats van de palmtakken van Gods lof. God, geef ons een tijding van heerlijke wanorde! Blaas de wind die de zee in beweging brengt... O laat uw vuur weer vallen, het vuur dat zelfs de meest gestolde vormen weer beroert... O dat zo'n vuur mag vallen op uw discipelen en allen om hen heen!'*

Literatuur

- Alt, M.A., Glorieklokken, 2012 (reprint), Continental Music Sound, Rotterdam
- Bennett, D.J., Nine o' clock in the morning, 1970, Bridge-Logos, Newberry
- Beugen, P. van, William Seymour en het ontstaan van de pinksterbeweging, 2018, in *Focus op de Bijbel*, Stichting Focus op de Bijbel, Katwijk
- Blei, K., De charismatische beweging, 2006, Kok, Kampen
- Laan, C. Van der, Pinksteren in beweging, 1982, Kok, Kampen
- Laan, C. Van der, Moesje Alt, 2016, Van Wijnen, Franeker
- Laan, C. van der, De spade regen, 1989, Kok, Kampen
- Plessis, D. du, A man called Mr. Pentecost, 1977, Bridge Publishing, South Plainfield
- Plessis, D. du, The Spirit bade me go, 1970, Bridge-Logos, Alachua
- Synan, V., In the latter days, 2001, Xulon Press, Fairfax
- Synan, V., The Century of the Holy Spirit, 2001, Nelson, Nashville
- Synan, V., The Holiness-Pentecostal Tradition, 1971, Eerdmans, Grand Rapids
- Zegwaart, H., Pinksterkerken, 2003, Kok, Kampen

